

„DALMATINSKI HRVAT“ izlazi svake subote.
Godišnja pretplata Din 90 — Polugodišnja
Din 48 — Trimjesečno Din 24 — Za Ameri-
ku poštom dva dolara.

OGLASI PRAMA CJENIKU.

Račun kod Pošt. Ček. Ureda, Zagreb, br. 39004

Privremeni telefon
prko dana br. 38 — prko noći br. 23
(interurban)

NOVINE ZA PROSVJETU, GOSPODARSTVO I POLITIKU DALMATINSKE HRVATSKE.

God. III.

ŠIBENIK, 18. LISTOPADA 1924.

Br. 90

Neprijatelji države!

Nema dana a da u P. P. novinama ne piše, a na zborovima narodu govori: »Hrvati su neprijatelji ove države i rade na njezinu propast«. Ova tvrdnja Loličko je smiješna toliko je i lažna jer su Hrvati pružili i previše dokaza da hoće ovu državu, samo je noće onakovu kakovu ju Pašić i Pribežević umišljaju.

Dok hrvatski narodni poslanici nijesu došli u skupštinu apocritavalo se Hrvatima: »Ne će u skupštinu, jer ne će da priznaju ovu državu«. Kad su došli ondâ su im silom htjeli zapriječiti ulaz u nju, osporiti mandate. Nijesu uspjeli. Od Hrvata se tražilo da polože zakletvu i time javno priznaju državno jedinstvo, i oni su zakletvu položili bez svake ugrade. I mjesto da se tada sa Hrvatima složimo poradi oko boljka države, odgođiše skupštinu i uvedoše kruti apsolutizam. Hrvate se uzelo proganjati na sve načine: oduštanjem iz službe, umirovljenjem, gonjanjem i premeštanjem, a seljake i radnike zatvaranjem, batinjanim i kudaženjem. Za uzvik: »Živla Hrvatska« bilo se i po mjesec dana u zatvor. Mučilo se i proganjalo ljude bez svake krivice i gdje ne dospješe redari i žandari tamo udariše batinaši-orjunasi.

Htjelo se nad Hrvate protegnuti famozni zakou o zaštiti države, samo da ih se izazove na otpor, na revoluciju. I mi smo trpjeli uvjereni, da neće dugo potrajati, jer svaka sila za vremena. Apsolutizam je propao. Kralj je povierio vladu ljudima, koji uzise sebi za zadaću da uspostave mir i red u državi, da umište korupciju, koja je za apsolutizma bila zahvatila duboka korijena kod državnih organa, da uvedu pravo i zakon za svakoga, napokon da porade oko hrvatskog sporazuma Srba i Hrvata, bez česa se ne može ni zamisliti stabilnost i napredak ove države. I Hrvati najoduševljenije pozdravljaju novu vladu, dolaze u skupštinu i podupiru ju bez ikakvih uvjeta.

Kad podupiru vladu neka i udju u vladu, neka nose suodgovornost, traže protivivke vlade. I Hrvati se izjavljuju spravna ući u vladu, a tada se digla kuka i motika: »Hrvati ne smiju u vladu, jer ako udju srušit će državu, otjerati Kralja, proglasiti samostalnu hrvatsku republiku i Bog ti zna što sve još.

»Srbi na okup, za Kralja i državu, javlja se na sve strane.

Zaklinje se majčinim mlijekom sve Srbe da to osujete.

Zove se u pomoć generale neka oni s vojskom odlokle od države strašno zlo, koje još današnja vladâ pravice i sporazuma zajedno s Hrvatima sprema. U svojoj stranačkoj zaslipljenosti, u očuju za izgublje-

nom vlasti, ne vide kako su daleko pošli, nad kakovu su panor. doveli državu. Igra je s vojskom vrlo pogibeljna. Generali mogu biti pokretliči, ponekad vojskovođe nesu bezćutni automati, već živa osjetna bića. Nijesu ljudi, su Morsa već sinovi naroda. Ako nastane darmar tka zna na koga će se tuča oboriti. Oni, koji rade i nastoje da se vojska umišlja u političke sprove, nek ne zaborave, da su Protektorjanci kroz noć dizali carevo na prijestolje, ali ih i kroz noć obarali. Nek ne zaborave, da je rimska država imala u isto vrijeme i po sedam careva koje joj je vojska nametala, dok je za vlade senata imala samo jednoga. A povjest je najbolja učiteljica života.

A doli državi u istinu prineti tako strasnu pogibelj od Hrvata te se treba hvatiti i ovako očajnih sredstava, da se pogibelj odloži. Čim zapravo mi Hrvati ugrožavamo ovu državu i zašto toliko vika na nas da ju hoćemo umišti. Ta mi ne tražimo ništa drugo već ono što nam po božem i prirodnom zakonu pripada, hoćemo pravo na opstanak, da sačinimo naš narodni suverenitet, da se slobodno razvijemo, da budemo gospodari, a ne robovi, u svojoj kući. Mi ne ćemo da se cjeepamio i dijelimo od braće Srba, naprotiv da sjunna živimo u slozi i ljubavi i bratskoj zajednici, ne pametuć se jedan drugom za skrbljku. U zajedničkom domu - državi - da

Vlada mir i red i pravica. Da se poštuje volja naroda - parlamentarizam - a ne samovolja pojedinaca. Dajati državi porez za zajedničke potrebe, ali da se taj porez pametno i obzirno troši za potrebe, svega naroda, a ne da se rasiplje, da se njime obogaćuju pojedinci pa bilo to ministri, njihovi sinovi, braca ili prijatelji i istomišljenici, da prestane korupcija.

Hoćemo da se vojska ne uvlači u politiku, da se sućvna jedinstvena vojska bi bila jedna obrana protiv vanjskih neprijatelja, a ne oradio ove ili one partije. Hoćemo da svi državljani bez razlike imena i viere budu jednakopravni. Da se s narodom čovječki postupi, a ne da ga se batnja i kundači. Neka krivicama sudi Sud, a ne redari, žandari i banditi. To je sve što mi Hrvati hoćemo u ovoj državi. Pa ako se ovim ruši državu, onda ne znamo čim ju se štiti i podiže? Nit ćemo se odvatiti od ovakova rada pa makar nas nezanosio koliko proglašivati neprijateljno državu. Naš rad smatramo jedinom spasovanom po državu i ako svi složno pregovorno biti će nam država jaka i moćna.

Neprijatelji ove države treba potražiti na drugoj strani, a ne među Hrvatima. Tamo među oligarcima i korupcionasima, među hegemonistima i butimistima nalaze se pravi neprijatelji države, baš među onima koji si sebi izdaju patent: »Kralju i državi odani«.

Hrvati hoće ovu državu, ali neće u njoj podređena položaja.

Posveta Republikanskog Barjaka u Pakošanim.

U nedjelju 18. 10. 1924, crkvena zvona i gubvanje muzičar produbio naše ponosite Pakoštanice u sami cilj zore. Mlade i staro, muško i žensko, sve je bilo na nogama i ponosljivo se spremalo na doček gostiju. Pakoštanice se osvanulo u moru hrvatskih zastava, a ispod hrvatske trobojke na seosom stiegu, bila je pričvršćena prig d a himna hrvatskoj zastavi, spjevana od mjesnog župnika, starog kremenjaka Don Niko Milića.

Odbor mjesno organizacije HRRSS imao je punu ruku posla. Na punu je bio postavljen slavljenik odpisom: »Dobro Došli«, u cijeloj obali je bilo iskičeno zelenilo. Dvorana je bila isto tako okićena, a izmedju zelenila čitali su se napis: »Živio predsjednik Stjepan Radić«, »Živla Hrvatska!«, »Živla Hrv. Rep. Selj. Stranka!«

Kao prvogosti prispijele organizacije HRRSS iz Pašmana, Nevidjana, Biograda, Sukošana, Tkona, Turinja, Filip-Jakova, i Poljače. Konačno prispijele Benkovčani. Sve ove organizacije bijahu svesrdno dočekano i

pozdravljane. Okolo devet sati mužari najvišestie dolazak izaslanika iz Tjesna, Murtera, Zlosca, Betine i Vrane, kao i približavanje motorne ladje iz Šibenika sa glazbom, izaslanicima HRRSS i Hrvatske Omladine. U tili čas se cijelo selo sa gostima sleglo na obalu. Ladja se približila obali, a šibenska glazba zasvirala koracnicu »Hrvatska!«. Kada su Šibenčani stupili na obalu, pozdravi ih predsjednik organizacije HRRSS Vuhin, zaželiv im dobrodošlicu, eto narod se sversta u povorku. Glazba na čelu, te uz sveranje, pjevanje i postavljanje džepnjaka, uputi se oko sela. Došavši pred slavolik, glazba odsvira L. J. J. »Našu«, a Miho Jerinić sa kamenih stuba, progovori ove riječi: »Stupajući na ovo hrvatsko republikansko zemljište, braćo Pakoštanici i vi svi zastupnici organizacije HRRSS iz sjeverne Dalmacije, koji smo se danas ovdje sakupili, da proslavimo povesetu, prve hrvatske republikanske zastave u sjevernoj Dalmaciji, otkrenimo naše glave prema sjeveru i preko gordog Velobita poštimjo

Postorina pišeću u gozoviti

„Dalmatinski Hrvat“ je vlasništvo promotivnog odbora „Hrvatske Štamparske Zdruga“ s. o. j. u osnutku u Šibeniku.

Pisma i novci šalju se na adresu: „Dalmatinski Hrvat“ - Šibenik, Glavna ulica 108. Rukopisi se na vraćaju. - Pisma ne frankirana ne primaju, anonimna u koš.

sinovski pozdrav našem presjedniku i vodji hrvatskog naroda, Stjepanu Radiću!

Iz dvije hiljade grla zaori urnebesni poklik: »Živio Radić!«, »Živla Republika!« i povorka pjevajući hrvatske davorice. proslijedi put okolo mjesta.

Poslije 10 sati, narod se nakon što je crava bila pana, slegne oko crkve. Veličanstven je bio onaj čas kada je župnik starina Milić blagoslovio ovu republikansku zastavu. Ganutljivi govor ovoga narodnog pastira o značaju triju boja na zastavi, izazvao je mnogom slušaocu radosnu suzu na oku, a kada su kum Josip Drezga i kuma milovidna djevojka Luca Sanbonjak, u crkvi, uz sviranje hrvatske himne razvili lek posvećenu zastavu, na kojoj je izvezeno geslo HRRSSa: »Vjera u Boga i seljačka sloga« narod je od srca uzdahnuo i veselio se, da je i u ovim krajevima doživio čas, da može slobodnije disati u vlastitoj kući.

Nakon sv. Mise svi prisutni republikanci učestvovali su procesiji, u kojoj su mlade republikanke nosile kip bl. D. Marije od Hužarja.

Kada se je povorka nakon obhoda selom, sa posvećenom zastavom, zaustavila ispred dvorane HRRSSa, kum Josip Drezga, sa prozora dvorane, progovori sakupljenom narodu: »Hrvatska seljačka braćo! Pouosan i ushićen, što me je zapala časna dužnost, da kumujem kštenju prve hrvatske republikanske zastave u sjev. Dalmaciji, predajem našu mlđu trobojku bratu barjaktaru, preporuča istu neustrašivo vije, a do potrebe za nju i kre lije u borbi za našu svetu hrvatsku republikansku stvar. Svetlo geslo: »Vjera u Boga i seljačka sloga«, koje se na zastavi ponosno koči, neka nam bude poticajem i sigurnim znakom, da ćemo, — kakogod je prvi, danas živući Hrvat, naš umni vođa i presjednik Stjepan Radić, još nazad 20 godina, pod tim — onda ismešlivanim geslom, počeo okupljati hrvatski seljački narod i eto ga danas tako okupio, kako još niko u povjesti, pami samu Tarnišću, nije okupio i složio, — u tom zasku, konačno potpuno pobjediti. Mili Pakoštanici republikanci! Zadržite i brižno njegujte ovu vašu nevidjenu jedinstvenost i sloju, ovu rijetkost, kojom se malo koje mjesto može pohvaliti, naima da u vašem mjestu, nema nijednog izroda što sve je doprinijelo, da je ova narodna slava, ispala tako, da bi se s njome svako selo pa i gradovi mogli podičiti«. Svršava sa: »Živio Radić, živla Republika!«

Iza toga je govorio pučki pjesnik Žopk Hrcić, koji je u svom pjesničkom zanosu prikazao borbu HRRSSa sa balkanskim režimom, koji nam je bio nametaut, a koji je HRRSS pod vodstvom, našeg neustrašivog vodje Radiću srušio i uništio sve krvučke

režime, koji su tlačili hrvatski i srpski narod. O tomu je skitio i pjesmu, koju donosimo na drugom mjestu.

Pakoštanci se tada razišli svojim kućama, a izaslanici organizacija podjelo na zajednički objed, kojega je pakoštanska organizacija HRSS u počast priredila. Za objedom se izredaše zdravice. Novoj zastavi, predsjedniku Radiću, mjesnoj organizaciji kumu i kumici, na koncu je na predlog kuma Josipa Drezge, bio utpremljen sinovski odani brzojavni pozdrav, našem učitelju i vodji Stjepanu Radiću.

Za vrijeme objeda, šibenska je glazba odsvirala birani program, na tugu pred crkvom i župskom kućom, a seljanke su plesale narodno kolo, dok je mladost pjevala rodoljubne pjesme. Napitnica u zdravlje vodje hrvatskog naroda Stjepana Radića, bila je popraćena, pucanjem iz mužara.

U ugodnom i rodoljubnom raspoloženju, ostadoše tako braća na okupu, do pred samu večer, kada su se pojedine organizacije spremale na odlazak. Svaka je bila ispraćena sa glazbom do na ladju. Na večer je glazba svirala na tugu, a mladost plesala, cijela pak obala i crkveni zvonik bili su rasvijeljeni bengalikom vatrom i bacanjem raketa. Roki nevremena, koje se spremalo

P r a v i

Schicht-sapun s markom „Jelen“

bio je već prije 60 godina poznat kao najbolji i najizdašniji sapun za pranje.

Pazi na ime Schicht i marku „Jelen“!



Šibenčani, zamoljeni od pakoštanske braće, prenošili su u Pakoštanimu. Preko večere, veselju i pjevanju ni kraju ni konca.

U jutro pucanjem iz mužara najavljen je rastanak i odlazak. Cijelo mjesto izletilo je da pozdravi šibenske republikance. Uz slavljenje zvona, udaranje glazbe i pucanje iz mužara, rastadoše se sa braćom Pakoštancima, ponesavši sobom najljepši utisak, kojega su dobili u ovom malom mjestu, gdje između seljaka vlada ona prava republikanska ljubav i svijest, tako da Pakoštanci mogu da služe, svijetlim primjerom i većim mjestima Dalmacije.

Uz pokliče: „Živio Radić, Živila Republika“, i uz sviranje koračnice: „Oj Hevati“, rastadoše se braća republikanci, noseći sobom svetu u spomenu, na sve ono, što su vidili, čuli i doživili u Pakoštanimu, *jadranskoj republikanskoj kuli*.

da utvrdi pre novih izbora, tako da ćemo na nove izbore izići su gotovim sporazumom.

Sve ovo propašće u bezdan, ako mi budemo razbijali današnji blok, na koji se oslanja današnja vlada. Oni što lažu da zemlja ide u revoluciju, ako se nastavi današnja politika, stvarno guraju zemlju u — požar revolucije. Ti što se tobož brinu danas za Krunu stvarno zavadjaju Krunu sa ogromnom većinom našega naroda.

Mi ovim riječima odvažnog srpskog borca za pošten sporazum srpskog i hrvatskog naroda ne ćemo pridodati nikakvog komentara. Istaknuti ćemo jedino to, da narodna volja mora da i u ovoj državi bude prvi i najveći zakon svim faktorima, kojima napredak i bljitak naroda, a to je država, leži na srcu.

Miho Jerinić.

Općinske neurednosti. 1

U vašem listu br. 88. od 4. o. m. j. naštampan je dopis „Prognoza republikanaca u Zlariškoj općini“, te je između ostaloga navedeno, da je na jednoj skupštini g. Kure, upravitelj zlariške općine, bio upitan: „Molim vas gosp. upravitelju, što je sa stvari o govorcanju, da je naš glavar Petar Grubelić povjerio svotu novca, što je on utjeravao u ime izvozarine i uvozarine?“, na što g. Kure odgovara: „To je tajna, to ću ja uređiti“.

Slučni upit postavljamo i mi na našeg opć. upravitelja g. Blinzevića, odnosno na općinski odbor, glede neurednosti na šibenskoj općini. Za što i kako su se zbivale i zbivaju se neurednosti na uredu „Uvoz i izvoz“? Čijom krivnjom su pozvani trgovci, da plate podružni put lukse na uvoz, i baš Rade Guluu oko Din. 1700, i Ivan Gojanović oko Din. 2400, i zašto se je dotičnik, koji je te svote utjerao, formalno zahvalio na službi? Tko odgovara za ove neurednosti?

Isto tako bijahu pozvani, da podružni put plate pristojbine Borčilo i G. Weissenberger. Prvi Din. 500, drugi Din 300, ali kako smo obavijestili, ove dvije svote bile su potvrđene od dotičnog činovnika, malo prije nego li se je službe odkao.

Biće sada već godina dana, da je na tom uredu su stranci odbora, bio postavljen pouzdanik, osoba povjerenja, više kontrole i reda radi, nego li da rabota. Ovaj, pouzdanik je suzio od sabiruća Murandića, da je Gulam platio gornji iznos, pak je

činovnika, koji je novac utjerao, o-pomenuo i pozvao da izbroji pare, ali ovaj nije to učinio. — Pouzdanik je tada o tome šutio, a tek poslije dva mjeseca, kada je saznao, da utjerane pare od Gojanovića, Borčila i Weissenbergera nisu predane na blagajnicu, priopćio je to pomažikanje jednom članu općinskoga odbora, kao tajnu, da ne bi naškodilo dotičnom činovniku.

Javnost se pita, čemu je pouzdanik, prvi otkriveni slučaj, dva mjeseca tajio, i zašto kada je htio, kako kaže spasiti, dotičnog činovnika nije to prijateljski ispričao činovnikuovu ocu, koji bi to odmah uredio, a svomu sinu podijelio zasluženu lekciju. — Zar je zato pouzdanik, povjerljiva osoba, da malverzacije priopćuje nadležnim poslije 23 mjeseca, kada su nadošle još tri druge i na taj način „želi spasiti“ činovnika? Bas ljepi spasi!

Poznato nam je, da je općinski upravitelj, natrag mjesec dana, dozvolio pouzdaniku na laku ruku, da si pridržati jednu svotu novca u osobne svrhe. Pita se, s kojom pravom? Ta, pa i svaka druga svota novca morala je biti predana općinskoj blagajnici, a iz blagajne neravno može izići samo na temelju odluke opć. odbora, sa bud kojom redovito blagajničkom potvrdom. Kako se samo lakoumno barata i pridržaje opć. novac?

Moglo bi se reći: — izgleda da je općinska kasa sasvim rastvorena, da se s njome može svaki slobodno služiti pa i služiti u se, kako čujemo. A u neku ruku je to i bolje, jer ju tako ne treba bušati, kako se je to običavalo u općini raditi, otprg 45-50 godina.

Neki dan se je svijet čudio, javnoj sablazni, koja se je dogodila usred grada, kada su redari rubali trgovca Radića, za samih 400 dinara. Biće čovjek promislilo, poslije svega što se je po gradu čulo, da općina pita i podružni put već utjerane pristojbine, platiću onda, kada doznam stalnog i pravog ovlaštenika koji će za općinu utjeravati. Slučni škandal se je dogodio i na morskog obali, kada je g. Draži Škarici, radi stotinjak dinara bio zaustavljen jedan karatel, tako da je došlo i do procesa.

To sve je, — blago budi rečeno — nedostojno i nepristojno.

Sva sreća da su oni, koji su bili platili pohranili primke, jer da nije bilo toga, osim što bi bili prisiljeni podružni put platiti istu stvar, osramotili bi se i još k tomu platili i eventualno parbene troškove.

Radi svega toga, kao i radi ugleda naše općine, bilo bi i dobro i korisno, da se u najbirem smislu, koliko u financijskom toliko i u moralnom rasvijetli, — onaj tamni Ured uvoza — izvoza.

*) Primamo od ugledne osobe van uredu.

„SLOM TAKVOG PRESTOLA“.

(Riječi dra. Momčila Ivančića — Beograd.)

Protićen nasljednik, dr. Momčilo Ivančić u „Радикала“ broj 58 od 11 oktobra o. g. napisao je karakteristični članak pod naslovom: „Sporazum i kriza vlade“. U tom se članku dr. Ivančić trezvenim argumentima odvraća na momentani politički položaj u državi SHS i dolazi do zaključka, da nijedan član sadašnje radikalne stranke nemu prava tražiti od parlamentarne većine da u svoje krilo primi agente ili čak špijune g. Nik. Pašića.

Za nas su Ivančićevi argumenti od velike važnosti, jer oni nam predložuju jasnu sadašnju političku sliku u njezinoj pozadini.

Evo što piše dr. Momčilo Ivančić:

Mimo današnje većine ne može se u Narodnoj Skupštini stvoriti nikakva druga parlamentarna većina, pa na taj način ni nikakva druga parlamentarna vlada. Ako Kruna ne želi pogaziti državni Ustav i svoju zakletvu na Ustav, koji njoj zajemčava pravo na kraljevanje, ona ne može nikome drugom dati državnu upravu u ruke.

Ne može isto tako Kruna, a da se ne ogreši o volju većine u Skupštini i narodu, također dati nikome drugom ni da vrši apel na narod. Po parlamentarnom redu, kad se jedna vlada većine razide u izvesnom pitanju s Krunom i da više nije moguće u dotičnom parlamentu obrazovati novu vladu nove većine, Kruna ima prava tražiti apel na narod, ali pravo na apel ima da vrši samo vlada koja je dolle imala većinu.

Pravo vršenja apela na narod ima samo ta i takva vlada zbog toga što se jedino za nju zna da je posljednja imala većinu u narodu, a za sve druge ima tek da se vidi na izborima, kako u narodu stoji. Po Ustavu može u nas vladati jedino samo ustavna i parlamentarna

vlada: zato vlada koja je jedino imala većinu u dotičnom parlamentu mora se smatrati vladom većine sve dok se na izborima suprotno ne dokaže. Ko ima većinu u narodu, ne ocenjuje Kruna nego sam Narod na izborima. Zbog toga, dok se narod na izborima ne izjasni, Kruna ne može, u svome interesu, proizvoljno ocenjivati: ko će dobiti većinu, pa da tome poveri vladu. Kruna nema interesa da tako postupi ni sebe radi. Kruna nema interesa sebe radi da tako postupi, jer se može u oceni — prevariti.

U događajima koji se u nas odigravaju danas i u mučkom nasranjanju nekih generala za račun bivšega Pašić-Pribičevićeva režima ima da se još sledeće naročito ozbiljno uzme u obzir. Ako bi, naime, taj mučki, protivustavni i protivparlamentarni napad uspeo, to bi u isto vreme značilo da se onemogućava sretno rešenje našega glavnoga unutrašnjega pitanja. Mi ovako javno obznanimemo celoj našoj javnosti, naročito srpskom delu našega naroda, da je sporazum s braćom Hrvatim načelno svršena stvar. U to će se sada u narednu nedelju osvedočiti celokupan naš narod iz izjave, koje će g. Stjepan Radić dati na zboru što ima da se održi u Vrhpolju. Ni oblik vladavine ni narodno ni državno jedinstvo ne dolaze uopšte u pitanje, prema sporazumu koji je utvrdjen. Isto tako otpada spašak polovra da Hrvatli i g. Radić žele da nas izigraju, jer će se sporazum doslovce imati

Oglasujte vašu tvrtku u „DALM. HRVATU“.

Batinaš Garević - šef policije.

Stade nam pamet kad začusmo vijest, da će famozni po »dobrim djelima« policajac-batinaš Garević biti imenovan, šefom policije u Splitu. Cijeli Šibenik je ostao nabezekenut. Svak se pita je li moguće, je li istina, i to u eri sporazuma, da jedan Carević, koji je u rini nebrojena zla nad Hrvatima Šibenika, u hrvatskoj Dalmaciji, u Zvonimirovu Splitu, bude imenovan šefom policije? Ne samo šef, maniti pisar ne smije i nemože biti imenovan čovjek, koji je sve poduzimao, da uništi Hrvate u Šibeniku. Zar je moguće, da o svemu tomu nije ništa poznato g. ministru unutrašnjih djela?

Ne radi njega, — jer je grehota papira, — već radi javnosti, radi vlasti, radi splitskih Hrvata, pa i radi svih sporazumaša, navesti ćemo nekoliko Carevićevih »dobrih djela«, iz kojih će svak zaključiti, da Carevića treba odmah suspendirati i pribiti na optuženičku klupe, da za ista po zaslugi odgovara, a kamo li imenovati ga šefom policije.

Mogao bi tko god, tko ga nepozna pomisliti bice valjan činovnik i za to ga vlasti žele imati u Splitu. Da je to istina, on bi bio ostao u sudačkoj službi, iz koje je nakon više godina i jer nije položio sudački ispit, prešao na policiju. I dobar policijski pisar znađe više od njega. On je u Šibeniku došao i tu ostao uz svu nesposobnost, samo zato jer je bio stranački eksponent batinaša, a kasnije radikala. Za sve vrijeme svoga službovanja, on nije mogao služiti na čast državnoj upravi, a sami njegovi školski drugovi i politički sumišljenici, priznavali su uvijek, da je siromašan duhom.

Jedino takav čovjek, mogao se je onako ponašati onom tragičnom zgodom, kada je njegov desni prijatelj, agent Belamarić, podmetnuo ručnu bombu g. Mih. Jeriniću u podkrovlje njegove kuće, prigodom premetačine, samo da o vogaa, oca od 8 djece upropasti. Svakomu je dobro poznata dobrota i angeloška čud g. Miha Jerinića, čovjeka, koji nije katar ni da mrava pregazi. I najedanput, kada se je pronijela vijest gradom da se je u Jerinića našla bomba, nitko nije tomu povjerovao, svak je odmah kazao: policija mu je bombu podmetnula.

Jerinić u tom momentu zabezekenut i prestravljen nalazom bombe, nije ipak izgubio prisutnost duha, već je odmah i to tripata zatražio, da u granatu ne smije nitko liciati, dok se daktiloskopijom ne ustanovi, čiji su otisci pršla na granati. Carević, koji je to morao i posvojiti dužnosti učiniti, ne samo da to nije učinio, već je dao Jerinića upasiti i tako spasio svoga saveznika Belamarića, a Jerinića pokušao upropastiti, — kivan na njega radi pjesme ispevane Careviću prigodom martovskih izbora.

Carević je mislio, da ipak neće djelo izaći na vidjelo, nadajući se, da njegov prijatelj državni odvjetnik neće prevesti istragu, onako kako bi morao. Ali: »Zaklela se zemlja raju...«, pa je tako afira sa p dmitanjem bombe do kraja otkrivena i da je u ono duba bilo malo više energije, već onda bi Carević i

Belamarić morao »s onu stranu brave«. Medjutim taj proces nije ni danas dovršen. niti je urečena rasprava. Zašto? To je stvar državnog tužoca.

Otraga dva mjeseca poprilici pred okružnim sudom u Šibeniku, obdržavala se je rasprava na tužbu Carevića proti bivšem uredniku našeg lista. Na raspravi se je ispostavilo, da je sve ono što je »Dalm. Hrvat« o batinašu Careviću pisao cijela stvar istina, a ispitivanjem svjedoka se je uskratilo poraznih stvari za Carevića, tako da je bila dužnost drž. odvjetnika postupiti proti njega. Ispostavilo se je nepobitno i nedvojbeno i to pred sudom, da je Carević, poslije nego je g. Niko Fržop, hrvatski prvak iz Vodica, na policijskoj slanci po policiji bio izbalinan i poslije nego je to i sudbena komisija ustanovila, bio od Carevića nagovaran da krivo svjedoči.

Proti Careviću još više tužaba radi zloupotrebe uredovne vlasti i ograničenja lične slobode hrvatskim građanima. Zašto nije još izšla optužnica i nije urečena rasprava proti njemu, to nije naša stvar, to je posao, njegovog prijatelja drž. odvjetnika. — O dovozlama nošnje oružja, o disciplinarnoj istrazi vodjenoj na šibenskom Poglavarstvu o prijateljstvu sa nabavljajem pušusa Martinom Šainom kokašarom iz Vodica, drugi put — Ovo samo za ovaj put da upozorimo nadležne, da za ovog demokratu, koji se je izkukuljio u radikala, kada je imao da izgubi mjesto, a sada će valjda da postane i »republikanac«, nije nikakvo mjesto u drž. službi, već je za njega optuženička klupe

Najurte ih u kasarne!

Radikalni Gunaristi neće uhapsiti Da izbjegnu sud i zaslužene kazne, oni čine sve moguće da ometu redovan tok poslova i konsolidovanje zemlje. I štumpom i akcijom, spolja i unutra, ubiše se oni dokazujući da se vodstvo ovog naroda ne da ni zamisliti bez njihovih lupeža za kojima »davno tužuju i konopci i čelije... Nema države bez Lazara Markovića, Velizara Jankovića, Dragutina Kojića, popa Janjića, Petra Pešića i onog povelikog spleta narodnih pijavica!... Ugasi se Srpstvo, obeščastiše se svetlinje, propade nacija — kad se sa državnog solita najurilo jedno krdo koje po obličju i naravi ne može da uspešno klasifikuje ni jedna zoologija.

Jučerašnja ostavka ministra vojnog njihovo je djelo. Oni dolazi da oas uvjeri da zemlja stoji pred lomom koji preti da za sobom ostavi jedan period prepun krvavih i teških obručuna. General Hadžić odlazi sa položaja Ministra Vojnog, »jer rad vladine grupe H. R. S. S. nije u skladu sa interesima države... Motivacija u koju ni on sam ne veruje, ali koju je, pod pritiskom belorukačke klike morao potpisati. O tome ne može biti spora. Svi smo još uvijek pod svježim utiscima vladine štampe, koje već odavno ne prestaje govoriti o podzemnim uticajima vojničkih organizacija i o njihovom mješavju u poslove državne uprave. Oficiri javno održa-

vaju svoje sjednice, pregovaraju sa političarima, donose odluke i traže da se o njima vodi računa. Njihovim sjednicama prisustvuje Lazar Marković, a pred neki dan ide u N. Sad i lično konferiše s generalom Milosavljevićem. Iz Pariza dolazi bez odsustva Miroslav Spaljajković i uvjerava kamarilu da je povratak Pašičevog režima spas za zemlju. A sekretar belorukačke organizacije, p. pukovnik Aračić, javno prijeti »da će jedne noći čika Ljuba biti najuren, da bi se spasila dinastija i država!...«

Pripremani puč nije, više tajna. Zna se pouzdanu da do njega nije došlo samo zato što su mu se oduprli isključivo mladij oficiri jednog pučka. Idealizam i čestitost ovih mladih ljudi spasi su za momenat zemlju od Cankovljevih prevrata i od opasnih eksperimenata.

Ustrišci.

Kakva je to tajna svemoć saku-pila veliki broj viših komandanata, sve samih istaknutih belorukačkih generala, da se baš u isti dan i u isti čas svi zajedno najdu u Beogradu? I kakva su posla svi skupa imali jedne noći u Topčideru, na povjerljivome sastanku.

Ministar vojni, general Hadžić, posluzio je kao oružje neodgovornim faktorima, koji, u savezu sa radikalima hoće po svaku cijenu da vrate na upravu zemlje renkciju P. P. Njegov postupak se ne da drukčije klasifikovati nego kao jeduo kukavištvo. Njegova lažna motivacija, da je dao ostavku zbog anti-državnog rada HRSS, u vojsci, je i više nego to.

„Republika“.

Iz Hiv. Rep. Selj. Stranke.

Još veću republikansku vojsku, nego što je ima Radić, može sakupiti Pušić sa Pribičevićem, jer što je dopušteno Radiću, ne smije biti zabranjeno niti Pušiću. — Tako piše beogradska »Balkan« od 29. rujna i ima sasvim pravo, samo što zaboravlja na glavno: Tko za republikanstvo traži nečiju dozvolu, a ne vodi ga k tomu njegovo uvjerenje, taj je kao i oni berlinski Svabce, koji su pod konac ratu na pitanje, hoće li dići revoluciju, odgovorili: Pa nego da bućemo, sumo kao nam dozvoli policija.

O bi milijuna prečasnih Srba, a o osam milijuna svih Srba pišu neprestano radikalni i batinaški listovi. Zato bi bilo dobro, da si pogledaju beogradsku službenu statistiku od 1921., pa će u njoj naći, da u Bosni ima Srba sa svoom vojskom 850 hiljada, u Hrvatskoj s Dalmacijom 720 hiljada, a u Vojvodini 450 tisuća. To u svem nije ni dva milijuna. U samoj Srbiji ima Srba nešto više od dva milijuna, a u Macedoniji po toj istoj statistici sto hiljada. Kad se još pribroji Crnogorci k njima i svi pravoslavni Humunji zajedno sa cigizima, onda

jedva jedvice u cijeloj Jugoslaviji izadje pet milijuna Srba, a svega stanovništva imade dvanaest i pol milijuna. To je četrdeset po sto, a pravom istinskom statistikom došlo bi se na nešto više od trideset po sto ili na jednu trećinu. I već za to, da nema drugih razloga, samo sporazum Srba, Hrvata i Slovenaca

Gradske vijesti.

Hrvatski Sokol u Šibeniku se je osnuvao i konstituirao na 25 prošloga rujna. Toga dana je izabrana i društvena uprava sa braćom Drom Šimom Vlašićem na čelu. Društvena pravila su prikazana nadležnim vlastima na odobrenje, a uprava je započela svoj rad nu što boljoj organizaciji i podizanju društva. Svake odboarske sjednice primaju se, nakon pomiljvog pretraganja, po desetak od 300 dosada prihvatljenih članova. Sastavio se je i posebni odbor za nabavu gimnastičkih sprava i učitelja za vježbanje. Iz svih strana donovine, Hrvatski Sokol šibitva i materijalne i moralne potpore, pu čak i od rodoljubnih Hrvata iz sjeverne Amerike. Posebni odbor imade zadacu da se skrbi i nabavi sokolske odjele. Prvom Hrvatskom Sokolu u Dalmaciji želimo najbolji uspjeh i da bude u istinu najbolji, najrodoljubniji i prvi nosilac narodne svijesti, kao što je to Hrvatski Sokol u Šibeniku bio i u svojoj prošlosti.

Novi Veliki Župan, G. Iloko Stojanov prošlih dana je bio maeovau velikim županom za splitsku oblast. G. Stojanov je poznat iz svoga rada na Zemaljskom Odбору u Zadru, kojega je kroz dugi niz godina vodio, uredio i pomiladio. Čoujeu je kao veoma dobar upravnik. Nadajmo se da će svojom sposobnošću i pravdomoću pomoci ovoj ispaćenju zemlji, što mu od svega srca želimo i žuremo na imenovanju čestitamo.

Teror ne prestaje. Nekomu palo na pamet i u hrvatskom mjestu Tjeseu, gdje nema priednog pravoslavnoga, sa seljanskom stigeu razvio srpsku zastavu. Na dan sv. Jerolima, 30 prošloga mjeseca, dogovorili se seljani i razvili punim pravom hrvatsku zastavu. Za to su dozvali dvadesetak Jezerana orjunša, koji su oružani do zubi selom vikali i izazivali. Hrvatski republikanci su se mirno držali i ako su mogli te izazivače i oterati i kazniti. Ovi nemogući izazivali mirne tiješnjunce vrebali, kako bi makar koga napali. I nadam im se zgoda, pa je neki Kaleb Jere orjunša, napao ni krivu ni dužna hrvatskog omladina Šimua Barića pk. Stipe, dok je ovaj u dućanu Lukoza cigarete kupovao. Nefom je stupio iz dućana u večernjoj linii napao Barića i izbode ga vojničkom bajunetom na tri mjesta. Srećom rane nijesu smrtne.

Napadač sasvim tim nije bio niti uspšen niti zatvoren, pak je i danas nu slobodi. Narvati čemo se na slučaj.

Poznati orjunški izaslanik učitelj Marčeta umiješo se je u prošlu nedjelju medju Hrvatsku Omladinu, kada se je ova vručela iz Krapina i Zablaca. Kad je neko iz Omladine kliknuo: »Živio Stjepan Hadžić«, Marčeta je izazovno odgovorio: Vidi što la mrava laje. Omladinci bi bili u njime obručunali, ali se je tu nelazeca revija policija našla spremna i izazivača dobro i sigurno zaštitila.

Dnevno imade ovila orjunških izazivovja, i koje se nekakzineu ponavljaju, pa bi bilo dobro i uputno da nadležna vlast stane tomu na kraj, da Hrvatska Omladina ne bude pristijena samu razručunavati.

Poreska Kotarska Vlast obznajuje u smislu naredbenja čl. 10 br. 1 stav. 10, pravilnika od 10/II-22. br. 4791, o porezu na poslovni promet i pozivlje sve porezne obvezanike, koji su dužni da vode knjigu obavljenog prometa, da neodgovidno kroz rok od 8 dana prikazu knjigu obavljenog prometa za treći tromjesec 1921. godine i da uplate 1 % porez, jer u protivnom slučaju udarit će im se globa od dinara 1000 i polupat će kazni u smislu čl. 12 i 13 pomenutog zakona.

Izdav. i odg. ured. Josip Drezgac.
Tisk. Pucka Tiskara — Šibenik.

„DRINA“ najbolji sapun

Proizvadjia sljedeće specialitete:

SAPUN MARSEILLE bijeli i žuti
DRINA extra žuti
ZELENI BARI

Tražite odmah naše izvanredne ponude

Cijene umjerene — Poslužba tačna — Pakovanje u sanducima — Solidnim trgovcima prodajemo na isplatu uz priček

„DRINA“ tvornica sapuna i svijeća d. s. o. j. u Šibeniku.

M. Gilg - Sisak

— Tvornica tambura. —
Izrada solidna. — Umjerene cijene. — Na upit šalje se sve upute.



NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA GENOVA.

GLAVNO ZASTUPSTVO ZA JUGOSLAVIJU
ZAGREB — Petrićeva ulica 6

Najbrže Pruge za Jugoslavenske Ispravljene
sljedeći odlasci:

- za Brazil — Uruguay — Argentinu:
- S.S. „Taormina“ 25. Septembra
- S.S. „Re Vittorio“ 30. Septembra
- S.S. „America“ 8. Oktobra
- za Srednju Ameriku Equator-Peru-Chile:
- S.S. „Bologna“ 24. Septembra
- (Mjesečna Pruga)
- za Australiju
- S.S. „Palermo“ 13. Oktobra
- (Mjesečna Pruga)
- za Sjevernu Ameriku
- S.S. „Dulio“ 10. Oktobra

Putovanje željeznicom iz Zagreba do
Genove traje 24 sata — U Genovi nema
karantene. Potanje upute daju pismeno
glavno Zastupstvo u Zagrebu i Podzastup-
stvo:

Beograd, Dubrovnik, Split i Šibenik

NB. Imena parobroda i dani odlaska
mijenjati će se.

Producersi i trgovci vina.

Nove prvovrsne hrastove vin-
ske bačve, bukajer i sa pocin-
čanim obrucima, dobava od-
mah sa skladišta uz najjeftinije
cijene

Traže se preprodavači za Hr-
vatsko primorje Dalmaciju i
Otoka ponude slati na:

ZAGREBAČKA TVORNICA BAČAVA D. D.
ZAGREB. I. Pošt. pretinac 182.

KOVINE

rogove, papke, kosti, dluku, vunu,
vinski kamen, kupuje, VREĆE po
Din. 4.- komad prodaje Dion. dr.
za promet sirovina, Zagreb.

Poštovanjem **VELKO MOSKOVIĆ**



ROLLOA — — čeličnih „Eslingovih“ od drveta — — — — — žaluzije i od platna

Šalje, svake vrsti robe za umjetne bravare i teretnih liftova.

Silvester Bernold, Novi Sad.

Telefon 234, preko puta Gasfabrike. Osnovana god. 1885.
— Filijala: BEOGRAD, Dostlijeva ulica 51. — — —

Papirnica i prodaja novina **JOSIP DELFIN** ŠIBENIK

Trgovina papira, pisacćeg i risaćeg pribora. — Bogato skladište
školskih predmeta na veliko kao i raznovrsnih razglednica.

CIJENE RAZGLEDNICAMA

U krasnim bojama: cvjeće, djeca, glave itd.	Din. 45—
U krasnim bojama: ljubavne	45—
Cvjeće bogato sortirano u prekrasnim bojama	45—
Čestitke zlatorezom u bojama dobro sortirano	50—
Ukusno izrađeno sa umjetn. cvjećem i nadpisom	150—
Sretan Božić i Nova Godina dobro sort. u bojama	45—
Iz prirode i. vrst. bogato sortirane	60—

Cijene razumijevaju se za 100 komada. — Robu šaljem uz pou-
zeće ili uz unapred preposilani novac. P. kovanje ne zaračunajem.

Nedvojbena obilježja

»Pravog FRANKOVOG: dodatka kavi- I to:
Ime „Frank“ i »mlinac« naročito se ističu na
novoj, smeđje-plavo-bijeloj etiketi, za kutije.
»Pravi FRANK: s mlince — nenadkriljiv je s
arom, teku i ladažnost. —



(Pohraniti)

(Nastavak slijedi).

Uredovni sati Dra. Nekrvića.

Tako, gospodine natkonobaru! Jučer ste mi servirali juhu od kurjaka s ve-
likim očima, a danas mi donasite samo velike kurje oči bez juhe. No, dajte da vidim.
Kurje su Vam oči za konobare neizbježivo zlo, kao za Ruhrsko područje Poincaré.
Evo, tu imatele dvije krasne prirodne risarije. Jedan divni žulj na tabanima i jedno
veliko kurje oko na nožnom paleu. Ali ne uzrujavajte se toliko zbog toga, dragi
prijatelju. Ovakove se stvari ne odstavljaju nožem. Tu ne treha niti pila, a ni tur-
pija, već ja, dr. Nekrvić. Ja odстранjujem najčvorastije kurje oči i najzastarjelije žu-
ljeve, i to po naučnom principu. Bilj žuljevi s manje ili više bola, oni se liječe samo,
pomoću kukirola. Odmah idite u najbližu veću ljekarnu ili bolju drogeriju, kupite
si kutiju kukirol-melema za kurje oči i postupajte točno po naputku upotrebe. Vi
ćete doskora osjetiti potpuno olakšanje boli, na oštrb svim ostalim sredstvima, koja
bilo bi povećavaju. Kukirole će Vam toliko pomoći, da će te već u roku od dva do
tri dana ostati bez kurjih očiju. Vama naročito, kno i Vašim drugovima najtoplije bi
preporučio pravilno upotrebljivanje pranja nogu u kukirolu. Mnogo hodanja u ti-
jesnim cipelama po tvrdom tlu prouzrokuje naravno žestoke i nesnosne žuljeve na
nogama, te rane i druge nožne boli. Kupanje Vam nogu zadržava iste subima, jača
Vam mišiće i žile, te je prava blagodat za svakoga, tko mnogo hodna i stoji. Nabavite
si još danas brošuru „Ispravna njega nogu“. Pošaljka slijedi besplatno i pristo od
poštarine putem tvrtke

HUDD BULLY, BEOGRAD (JUGOSLAVIJA) JAKŠIĆEVA II.

Pravi, čitavim svijetom proslavljeni, milijon i milijon puta prokušani Kukirolo-proiz-
voči, dobivaju se u svim većim ljekarnama i u svim boljim drogerijama uz cijenu
od Dinara 18— po jednoj kutiji Kukirolo-melema za kurje oči i uz cijenu od Dinara
1250 po jednom značtu Kukirolo-kupke za noge. U mnogim će se trgovinama prodavati
uz jeftinije cijene patvorne naših pravih Kukirolo-proizvoda. Vraćajte dotične
proizvođače natrag, jer je to u Vašem interesu i pazite na to, da Vam ne dolaze u ruke
bezbijedni preparati, koji nose natpise kao „isto tako dobro“. Od Kukirola nema
boljih. Samo su oni pravi, koji nose zaštitni znak: „Pijetlova glava s nogom“.

Naš Vam znatstveni odin, koji stoji pod vodstvom starog i iskusnog liječnika
šalje besplatno na zahtjev, uz pripisanje poštarine za odgovor savjete i obavijesti
na svu pitanja, koja se odnose na njega i bolesti nogu.

KUKIROL-FABRIK, GROSS-SALZE BEI MADEBURG (DEUTSCHLAND).



Opletene bocune

(demižone) u svakoj
količini od 3 do 50 li-
tara raznihlijem poštom
ili željeznicom uz naj-
jeftinije cijene. Veliki izbor sta-
klene, porculanske i luksuzne robe.
STAKLENE PLOČE svake vrsti,
brušena i nebrušena OGLEDALA,
REX i ULTREFORM boce i lon-
ce za ukuhavanje voćn preporuča

Staklana VJ. FRANZ, Zagreb
Jelačićev trg. 7.

Specijalno skladište ljekarskih boćica i
lahorati. robe.